

नेपाल सरकार
Government of Nepal

कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
Ministry of Agriculture & Livestock Development

सिंहदरबार, काठमाडौं, नेपाल
Singhadurbar, Kathmandu, Nepal

एकीकृत बाली पात्रो-कागती खेती [Integrated Crop Calendar-Acid Lime]

महिना	वैशाख	जेष्ठ	आषाढ	श्रावण	भाद्र	आश्विन	कार्तिक	मंसिर	पुष	माघ	फाल्गुण	चैत्र
हप्ता	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४
मौसम												

नर्सरीमा कागतीको बिरूवा

कागती टिप्पै

कागतीमा बोर्डेक्स पेस्ट लगाएको

कागती उत्पादन

परिचय - कागती फलको बोका नपाक्दा हरियो पाकिसकेपछि पहेँलो हुन्छ। नेपालको मध्य पहाडी जिल्लाहरूमा कागतीका मौसमी/बेमौसमी जातहरू र तराई तथा भित्री मधेशमा बेमौसमी कागती खेतीलाई व्यापक रूपमा व्यवसायीकरण गर्न सकिने संभावना छ।

हावापानी - नेपालको तराई र भित्री मधेशको पानी नजम्ने १०० मीटर उचाई देखि दक्षिण पूर्वी मोहडा भएका मध्य पहाडी भागमा १८०० मी. सम्मको उचाई भएका स्थानमा दिनमा ८-१० घण्टा सूर्यको प्रकाश पर्ने, तापक्रम ८-३५ डि.से. र वार्षिक वर्षा ८०० देखि १००० मि.मि सम्म हुने र हुस्सु नलाग्ने स्थान कागती खेतीको लागि उपयुक्त हुन्छन्।

कागतीका जातहरू

१. तेहथुम स्थानिय २. यूरेका ३. मेक्सिकन ४. बनारसी ५. स्थानिय सुन कागती

माटो - जमिनको दुई मी. गहिराईसम्म चट्टान नभएको, दोमट माटो पि.एच ५.५-६.५ सम्म भएको सबैभन्दा उपयुक्त हुन्छ।

उत्पादन - ७-८ मे.टन/हे

मलखाद - कागतीको बोट बिरूवामा रासायनिक मलको मात्रा (प्रति बोट प्रति वर्ष)

बोटको उमेर	युरिया (ग्राम)	डि.ए.पी (ग्राम)	पोटास (ग्राम)	कैफियत
१ वर्ष	५०	२५	५०	- माटोको उर्वरा शक्तिको आधार मा तलमाथि गर्न सकिन्छ।
२ वर्ष	१००	५०	१००	- प्राङ्गारिक मल ५० के.जी प्रति बोट
३ वर्ष	१५०	७५	१५०	- उल्लेखित मलहरूमध्ये युरियाको आधा भाग, डी.ए.पी, पोटास, र कम्पोस्टको पूरै भाग हिउदमा काँटछाँट गरिसकेपछि
४ वर्ष	२००	१००	२००	तर फूल फुल्नुभन्दा अगावै तथा युरियाको बाँकी भाग अषाढ-श्रावण महिनामा पड्डेस गर्नुपर्दछ।
५ वर्ष	२५०	१२५	२५०	
६ वर्ष	३००	१५०	३००	
७ वर्ष	३५०	१७५	३५०	
८ वर्ष	४००	२००	४००	
९ वर्ष	४५०	२२५	४५०	
१० वर्ष +	५००	३००	५००	

कीराहरू	क्षतिको लक्षण	व्यवस्थापन विधि	रोगहरू	लक्षण	व्यवस्थापन विधि
१. पातको भिङ्गा (Leaf Miner)	लाभैहरू आफूले बनाएको पातको सुरुङ्गभित्र पसि हरियो भाग खाँदै जान्छन्। यस्तो पातहरू सेतो र खुम्चिएको देखिन्छ।	पालुवा आउनसाथ डेल्टामेथिन २८% ई.सी (डेसिस) विषादी २ एम.एल. वा रोगर ०.०३% वा खनिज तेल एटसो १० मिलि प्रति लिटर पानीमा मिसाई छर्ने।	१. क्याङ्कर (Canker)	पात, डाँठ र फलमा शुरुमा बाटुलो पछि वेआकारका, केही उठेको काठ जस्तो र पहेँलो हाँगाहरू देखा पर्दछन्।	नयाँ पालुवा आउन लागेको बेलामा एक पटक र वर्षा याममा २-३ पटक १% बोर्डोमिश्रण छर्ने, हिउदमा ब्लाइटक्स ५० (डब्लु.पी) ३ ग्राम/लि भोल काँटछाँट गरे पछि छर्ने।
२. कल्ले कीरा (Scale insect)	यिनीहरू धेरै संख्यामा पात, फलका डाँठमा बसेर बिरूवा-बाट रस चुस्दछन् जसले गर्दा बिरूवाहरू रोगाएर जान्छन्।	कीरा लागेका बोटहरू नसार्ने, फागुन र चैत महिनामा १-१ पटक रोगर ३०% (ई.सी) १ एम.एल पानीमा मिसाई छर्ने।	२. जरा कुहिने (Root rot)	बिरूवाको जरा कुहिनाले पातहरू पहेँलो भई मर्दै जान्छ र टुपाबाट बोट सुक्दै जान्छ।	रोगी बोटको फेद वरिपरि १% बोर्डो मिश्रण वा ब्लाइटक्स ५० (डब्लु.पी) वा कार्बेन्डाजिम (डेरोसाल) २ ग्राम/लि पानीमा मिसाई ड्रेन्च गर्ने र बोट भिजेगरि छर्ने र १ दिन पछि फेरि छर्ने।
३. सिट्रस सिल्ला (Citrus Psylla)	यो कीराले बिरूवाको कलिलो भागमा बसी रस चुस्दछन् र पातहरूमा ढुसी फैलिएको देखिन्छ।	फूल फुल्नु अगाडी रोगर ३०% (ई.सी) १ एम.एल प्रति लिटर पानीमा मिसाई छर्ने।	३. फेद कुहिने (Stalk rot)	फेद वरिपरि बोका चर्किने, सुख्खा हुने, भर्ने र भित्रि डाँठ देखा पर्छ। पात पहेँलो भएर हाँगा सुक्दैजाने गर्दछ।	रोग सहन सक्ने जात कलमी बिरूवा लगाउने; सडेको भाग हटाई बोर्डो लेप लगाउने, फेदमा कृषि चुन छर्ने र खरानी थुपार्ने।
४. फल कुहाउने औँसा (Fruit Fly)	पोथी भिङ्गाले कलिलो फलमा फुल पार्दछ। त्यसबाट निस्केका औँसाहरूले फलको भित्र-भित्रै बसेर खान्छन् जसले गर्दा फलहरू कुहिएर भुईँमा भर्दछन्।	मालाथियन ५०% ई.सी १ मि.लि/लि पानीमा मिसाई छर्ने, कीरा लागेर फलहरू नष्ट गरिदिने, मिथाएल-युजिनल र मालाथियन ५०% ई.सी को फेरोमेन ट्याप राखी भाले भिङ्गा मार्ने। प्रोटिन बेट पनि राख्ने।	४. सिट्रस ग्रीनीङ्ग (Citrus greening)	पहेँलो पातमा हरियो नशाहरू र दागहरू देखिन्छ। छिपिएका फलमा सूर्यतर्फको भाग पहेँलो र अर्कोपट्टि हरियो रहन्छ।	रोगी बोटहरू जलाईदिने, १३०० मिटर भन्दा कम उचाईमा उत्पादित बिरूवा नलगाउने, सिट्रस सिल्ला कीरालाई नियन्त्रण गर्ने।

सन्दर्भ ग्रन्थ : १. कृषि डायरी २०७४, नेपाल सरकार कृषि विकास मन्त्रालय, कृषि सूचना तथा संचार केन्द्र
२. नेपालमा कागतीको आधुनिक खेती प्रविधि, हरि प्रसाद सुवेदी, ने.कृ.अ.प, रा.सु.अ.का, पारिवातले धनकुटा, २०६७